

วันลอยกระทง...วันที่พระสารีบุตรเข้าสู่นิพพาน

นำเสนอเมื่อ : 3 พ.ย. 2552

วันลอยกระทง...วันที่พระสารีบุตรเข้าสู่นิพพาน

ประวัติ พระสารีบุตร เอตทัคคอัคคมหาสาวกผู้เลิศทางปัญญา

พระ สารีบุตรถือกำเนิดในครรภ์ของนางสารีพราหมณ์ในบ้านอุป ดิสสคาม ณ หมู่บ้านนาลกะ (นาลันทะ) ไม่ไกลกรุงราชคฤห์ เดิมชื่อ อุปดิสสะ บิดาคือ วัณคันทพราหมณ์ มารดาคือ สารีพราหมณ์ มีน้องชาย ๓ คนชื่อ

อุปเสนะ (เอตทัคคมหาสาวกผู้นำความเลื่อมใสมาโดยรอบ),

จุนทะ (พระมหาสาวกจุนทะ แต่พระส่วนใหญ่ชอบเรียกท่านว่า สามเณรจุนทะ จนติดปาก),

เรวตะ (เอตทัคคมหาสาวกเลิศทางผู้ยู่ป่าเป็นวัตร),

มี น้องสาว ๓ คน นามว่า จาลา, อุปจาลา และสีสุปจาลา ซึ่งต่อมาได้บวชเป็นภิกษุณีและสามารถบรรลุธรรมขั้นสูง เป็นพระอรหันต์ทั้งหมด แม้อายุของท่านคือ พระโมคคัลลานะ ก็ถือกำเนิดในครรภ์ของโมคคัลลีพราหมณ์ในวันเดียวกัน บ้านโกลิตคาม อันไม่ไกลกรุงราชคฤห์

วัยหนุ่มตอนเป็นคฤหัสถ์

ใน กรุงราชคฤห์มีงานมหรสพประจำปีบุนยอดเขา ซึ่งมาถนัดทั้งสองก็นั่งรวมกันดูมหรสพเป็นประจำ จนกระทั่งถึงวันหนึ่ง ท่านทั้งสองเริ่มมีความเบื่อหน่ายในงานมหรสพ ด้วยต่างคิดว่าไม่มีประโยชน์อะไรที่ควรดูในมหรสพเหล่านี้ เพราะคนทั้งหมด ต่างก็จะล้มหายตายจากกันไป เราควรแสวงธรรมซึ่งเป็นเครื่องหลุดพ้น ดังนี้ ขณะนั้นโกลิตตะเห็นเพื่ออุปดิสสะใจลอยจึงกล่าวถาม อุปดิสสะจึงบอกความในใจ ที่เบื่อหน่ายต่อมหรสพและความต้องการแสวงหาธรรมอันเป็นเครื่องหลุดพ้นแล้ว จึงถามกลับบ้าน ซึ่งโกลิตตะก็ตอบโดยมีเนื้อความเช่นเดียวกัน เมื่อต่างคนต่างทราบความในใจแล้ว จึงชวนกันไปบวชในสำนักของสัทธชัยปริพาชก พร้อมกับมาณพอีก ๕๐๐ คน เมื่อบวชแล้วท่านทั้งสองได้เรียนจบลัทธิของสัทธชัยปริ พาชกทั้งหมด โดยใช้เวลาเพียง ๒-๓ วันเท่านั้น เมื่อหมดความรู้ที่จะศึกษาแล้ว และยังไม่เห็นถึงธรรม ท่านจึงอำลาและแสวงหาอาจารย์ท่านอื่นๆต่อไป ซึ่งท่านทั้งสองได้ตกลงกันว่า หากใครบรรลุอมตะก่อน ผู้นั้นจงบอกแก่กัน

สมัย นั้น พระอัสสชิเถระหนึ่งในภิกษุปัญจวัคคีย์ ได้ถือบาตรและจีวรเข้าไปบิณฑบาตยังกรุงราชคฤห์แต่เช้าตรู่ อุปติสสปริพาชกทำภักติกงแต่เช้ามืดแล้วเดินไปอารามปริพาชก ได้เห็นพระเถระจึงตั้งใจเข้าไปสอบถามคำถามต่างๆ แต่เนื่องจากพระเถระกำลังบิณฑบาตอยู่ จึงติดตามไปเรื่อยๆ จนกระทั่งถึงสถานที่แห่งหนึ่ง จึงเข้าไปอุปัฏฐากพระเถระ เมื่อเสร็จจากภักติกงแล้วจึงได้สนทนาธรรมกัน โดยการสนทนาธรรมในครั้งนี้ทำให้ท่านได้บรรลุธรรมชั้น โสดาบัน เมื่อสอบถามถึงสถานที่ประทับของพระพุทฺธเจ้าแล้ว ท่านจึงกลับไปตามโกลิปริพาชก เมื่อท่านได้กล่าวคาถาที่พระเถระได้มอบให้ไว้ โกลิปริพาชกก็บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบันเช่นเดียวกัน ท่านทั้งสองจึงนับถือพระอัสสชิเป็นอาจารย์ และไปหาพระพุทฺธเจ้าที่พระเวฬุวัน แต่ก่อนไป ท่านทั้งสองได้ไปชักชวนอาจารย์เก่า คือสัณฺฑชัยปริพาชก แต่อาจารย์ท่านปฏิเสธ แต่มีอันเตवासิก ๒๕๐ คนได้ติดตามไปด้วย

เมื่อพระศาสดากำลังทรงแสดง ธรรมอยู่ท่ามกลางบริษัท ๔ เห็นชนเหล่านั้นแต่ไกล จึงตรัสกับภิกษุทั้งหลายว่า ๒ คนนั้น คือโกลิปติและอุปติสสะกำลังเดินมา ทั้งสองนี้แหละจักเป็นคู่สาวกที่เลิศที่เจริญ ครั้นแล้วทรงขยายพระธรรมเทศนา เนื่องด้วยจริยาแห่งบริษัทของ ๒ สหายนั้น ในครั้งนั้นบรรดาผู้ติดตามทั้งหมดต่างได้บรรลุอรหัตตผล ยกเว้นพระอัครสาวกทั้งสอง เมื่อนั้นพระศาสดาจึงประทานเอหิภิกขุอุปสัมปทาให้

การบรรลุธรรม

หลังจากพระสารีบุตรเถระบวชได้ครึ่งเดือน ก็เข้าไปอาศัยอยู่ในถ้ำสุกรขาตากับพระศาสดา กรุงราชคฤห์ ขณะที่พระสารีบุตรถวายงานพิศอยู่นั้น เมื่อพระศาสดาทรงแสดงเวทนาปริคคหสูตรแก่ที่ฆมนขปริพาชก ผู้เป็นหลานของพระสารีบุตร ท่านได้ส่งญาณไปตามกระแสพระสูตร ก็ได้บรรลุถึงที่สุดสาวกบารมีญาณ สำเร็จเป็นพระอรหันต์ ในวันขึ้น ๑๕ เดือน ๓ เวลาบ่ายในเวลาต่อมา พระศาสดาจึงทรงสถาปนาพระมหาสาวกทั้งสองไว้ในตำแหน่ง เอตทัคคะว่า สารีบุตรเป็นยอดของภิกษุสาวกของเราผู้มีปัญญามาก มหาโมคคัลลานะเป็นยอดของภิกษุสาวกของเราผู้มีฤทธิ์มาก แมว่าพระสารีบุตรและพระโมคคัลลานะจะเกิดพร้อมกัน แต่ด้วยพระสารีบุตรสำเร็จเป็นพระโสดาบันก่อน พระผู้มีพระภาคจึงถือให้พระสารีบุตรเป็นผู้พี่ของพระ โมคคัลลานะ

นิพพาน

เมื่อ พระสารีบุตรอาพาธ ท่านจึงทูลลาพระพุทฺธเจ้ากลับไปนิพพานยังบ้านเกิด ก่อนนิพพานท่านได้ทำให้โยมมารดาเปลี่ยนใจ หันมายอมรับนับถือพระพุทฺธศาสนา โดยแสดงธรรมแก่มารดาจนบรรลุธรรมชั้นโสดาบัน หลังจากท่านนิพพานแล้วพระจุนทะจึงนำพระธาตุของพระสารีบุตรไปถวายพระพุทฺธเจ้า พระสารีบุตรปรินิพพานก่อนพระพุทฺธเจ้าประมาณ ๖ เดือน คือ วันเพ็ญ เดือน ๑๒(ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒) เวลาใกล้รุ่ง ที่บ้านตนเอง

พระสารีบุตร นิพพานเมื่อวันที่ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ ที่บ้านของท่านเอง ด้วยโรคปักขันทิกาพาธ (ถ่ายจนเป็นเลือด) ดังมีเรื่องเล่าว่า

วันหนึ่ง ท่านเข้าผลสมาบัติอยู่ในที่พักกลางวันของท่านในวัดเชตะวัน เมืองสาวัตถี แคว้นโกศล ออกจากผลสมาบัติแล้วพิจารณาเห็นว่าพระอัครสาวกยอมนิ พพานก่อนพระพุทฺธเจ้า ดังนั้นท่านจึงได้ตรวจดูอายุสังขารของตนเองและเห็นว่า จะมีชีวิตอยู่ไปได้อีก ๗ วันเท่านั้น ท่านได้พิจารณาต่อไปถึงสถานที่ที่จะไปนิพพาน ก็เห็นว่าควรจะไปนิพพานที่บ้านเกิด ทั้งนี้เพื่อจะได้โปรดโยมมารดาซึ่งยังเป็นมิชฌาภิภูลี อยู่ให้ได้เสื่อมใสใน พระรัตนตรัย อีกทั้งยังเห็นด้วยว่าโยมมารดาเมื่ออุปนิสัยสามารถที่จะ บรรลุมรรคผลได้เมื่อใด พึงธรรมที่ท่านแสดง

เมื่อปลงใจได้ตั้งนั้นแล้ว ท่านจึงแจ้งพระจุนทะผู้เป็นน้องชายให้ทราบ
และบอกพระจุนทะให้แจ้งแก่บรรดาศิษย์ของท่านให้ทราบด้วย
เมื่อทุกอย่างเรียบร้อยแล้วท่านได้เก็บกวาดเสนาสนะ แล้วออกมายืนอยู่ที่หน้าเสนาสนะนั้น
ท่านมองดูทุกสิ่งทุกอย่างเป็นครั้งสุดท้าย แล้วพาพระจุนทะและพระบริวาร ๕๐๐ รูปเดินทางไปเฝ้าพระพุทธเจ้า

ที่มา palungjit.com
